

Kaubandustegevusest tingitud häiriv müra kui põhiõiguste riive

Inimtegevus kõikvõimalikes vormides ümbritseb inimesed müraga, mis kahandab elukvaliteeti. Sel põhjusel tuleb müra piirata nii palju, kui see on võimalik. Kaubandustegevusest lähtuvat müra käsitleti selles töös kohvikute ja ööklubide näitel. Töö eesmärgiks oli leida kinnitust sellele, et ka piirnormidesse jääv müra võib inimeste normaalse elu segamisel rikkuda õigust eraelu ja kodu puutumatusse ning anda sellega aluse kaubandustegevuse piiramiseks või lõpetamiseks.

Töö esimeses osas on selgitatud müra kui negatiivse keskkonnamõju olemust. Selle kahjulikkusest, mis ei seisne üksnes tervisehädade põhjustamises, vaid ka normaalse elu kulgemise segamises, tuleneb vajadus müra reguleerida. Esimese peatüki teises alajaotises ongi analüüsitud Eesti müra-alast seadusandlust, mille puhul töö eesmärgist lähtuvalt selgus võimalus kaubandustegevuse reguleerimiseks kohaliku omavalitsuse poolt.

Kohalikel omavalitsustel on kohustus kohaliku elu küsimusi lahendada ning inimeste häiritus ettevõttest, mille tegevuse võimalikkuse on taganud kohalikud omavalitsused, on vaieldamatult probleem. Selle probleemi lahendamiseks pole võimalik välja pakkuda ühest tegevuskava või seada selgesõnaline ja/või –numbriline taluvuskohustuse piir. Kokkuvõttes ette tõtates on töö järelmiks see, et kohalik omavalitsus peab olukorra hindamisel lähtuma ka teistest kriteeriumitest kui vaid piirnormidest.

Seda annab aluse väita EIK praktika, mida töö teises peatükis on analüüsitud. Kuigi kohtus on arutatud kaasusi, kus müra ületab kehtestatud piirnorme, tuleneb lahendite järeldest, et lähtuda tuleb normi (antud juhul EIÕK artikli 8) olemuslikust eesmärgist. Selleks eesmärgiks on eraelu minimaalsete häirimistega kulgemine. See jätab ruumi väitmaks, et kohalik omavalitsus peab kaebuste korral kaaluma, kas piirnormidesse jääv müra on tõepoolest vajalik ja kas leidub alternatiive, et eraelu häirimise vältimiseks on tehtud kõik võimalik – ehk häirimine on viidud miinimumini.

EIK praktikast tuleneb ka teine töö seisukohast oluline järeldus, et riik on kannatava inimese ees vastutav läbi selle, et on andnud müra tekitavale ettevõttele tegevusloa. See vaid rõhutab kohaliku omavalitsuse kui kohaliku elu korraldaja kohustust kaebusele reageerida ning otsida ja leida lahendus probleemsele olukorrale.

Töö kolmandas peatükis lähtuti ümberlökkamatuna sellest, et kui n-ö lubatud müra häirib inimesi, siis tuleb kaaluda võimalikku eraelu ja/või kodu puutumatusse õiguse rikkumist. Kohalikud omavalitsused seavad talumiskohustuse piirid, aga seda iga juhtumi asjaolusid eraldi arvesse võttes, sest kunagi pole probleemne olukord teisega lõpuni samastatav. Sellele küsimusele tuleb just nii läheneda, selleks, et inimeste kaitse võimaliku põhiõiguse rikkumise eest oleks efektiivne.

KaubTS § 16 lg 6 p 3 annab kohalikule omavalitsusele pädevuse probleemne kaubandustegevuslik ettevõtte vastavalt parimale äranägemisele kas sulgeda või selle tegevust muul viisil eesmärgi saavutamiseks reguleerida. Eesmärgiks on inimeste eraelu minimaalsete häirimistega kulgemine ja kui kohalikul omavalitsusel on alus kahtlemaks, et kaitstav hüve pole tagatud, tuleb vastavalt tegutseda. KaubTS § 16 lg 6 p 3 on selle koha pealt selge, sätestades, et kohalik omavalitsus võib ettevõtte registreeringu täielikult või osaliselt kustutada, kui see tegevus *võib* kahjustada tegevuskoha vahetus läheduses elavate või pidevalt viibivate inimeste huve.

Kaubandustegevuslikud ettevõtted peavad tagama nõuete järgimise ja vältima kohalike inimeste õigustatud huvidega vastuollu minemist. See ei tähenda müra kontekstis üksnes piirnormide järgimist, vaid müra hoidmist tasemel, mis pole häiriv. Probleemne on häiritud inimeste mure põhjendatuse tõestamine, kuid piisavalt kinnitust leidnud rahulolematuse ja probleemide allika selge määratletavus annab aluse, millega kohalik omavalitsus peab otsuse tegemisel ehk n-ö tasakaalu leidmisel arvestama.